

SINNEP

Atli Ingólfsson

Að hafa efni á vímu

Það fellur að og fjarar síðan út. Þar á milli getum við ímyndað okkur að vatnsmassinn stoppi eitt augnablik eins og allt sem þarf að snúa við. Ef tíminn er hreyfing mætti segja að tími vatnsins nemi staðar á þessum punkti, á liggjandanum áður en byrjar að fjara. Inni í okkur eru víst lífssveiflur af ýmsu tagi sem sæta einhverjum sjávarföllum, mismiklum og mistíðum. Svo er sálin líka sveiflukennd og nokkuð háð umhverfinu. Þar er flóðið mishátt, en þegar stórstreymt er þá er maðurinn fullur.

1) Þegar menn fyllast sælu er það eins og augnabliksdvöl á öldutoppi áður en hún dalar. Þessu fylgir algleymi einmitt vegna þess að tíminn virðist nema staðar. Þetta heitir líka víma.
2) Að upplifa það að tíminn stöðvist er óviðjafnanlegt. Þá er eins og lífið verði skyndilega lóðrétt og hægt að finna allan mátt þess í einu. Allar spurningar hverfa frammi fyrir yfirþyrmandi sannleika nú-sins. Tímaleysi er auðvitað sigur á dauðanum, en bara um stund.
3) Þess vegna sækjast menn eftir vímu.
4) Það sem magnar mönnum vímu er til dæmis mystísk eða trúarleg upplifun, ást eða erótík, sérstök tengsl við náttúruna, dans eða háttbundin hreyfing, tónlist eða listræn upplifun. Svo er það áfengið og „blessuð“ eiturlyfin.
5) Þetta síðastnefnda er háskalegra en aðrar leiðir að vímunni. Sá sem reiðir sig á annarlegan aflgjafa til að finna vímuna missir smám saman hæfileikann til að komast þangað hjálparlaust. Og ef við verðum með þessari hjálp fyllri en sálin hefur efni á er hætt við að andhverfan, ógleðin, ríði okkur að fullu.
6) Tíminn stöðvast nefnilega líka á lágfjöru og þá hellast angurefnin yfir okkur öll í einu.
7) Það eru innantóm orð að vara menn við vímu. Hins vegar má benda á að lífið býður upp á hana alveg án lyfjameðferðar.
8) Hitt skiptir öllu máli: að næra vímuna, eiga innistæðu fyrir henni. Allt það sem við hugsum, lesum og upplifum hrærist saman og litar þessa litlu kjarnorkusprengingu sem algleymið er. Við getum litið á hversdagslífið sem söfnun í sprengjuna og því ríkara sem andlegt líf okkar er því magnaðri verður víman. Hægt er að lifa í ljósi vímunnar, ekki í skugga hennar.
9) Lífið og listin, þetta eru bestu eiturlyfin.
10) Það hringdi í mig fugl og spurði hvort þetta væri ekki einum of skáldlegt. Jú, líklega, því þetta er einum of satt.

LÍFIÐ Í FÆREYJUM Grindardráp eftir Sámal Mikines.

Meistarar á Kjarvalsstöðum

Tvær athyglisverðar sýningar verða opnaðar á Kjarvalsstöðum á laugardag. Verk eftir samtímamennina Sámal Mikines og Nínu Sæmundsson verða þar undir smásjánni, hvort í sínu sýningarrýminu þó.

Þau Sámal og Nína eiga það sameiginlegt að hafa sótt menntun sína í Konunglegu listaakademíuna í Kaupmannahöfn á fyrri hluta síðustu aldar og að hafa unnið sér sess utan síns heimalands.

Mikines hefur svipaðan sess í færeyskri listasögu og Jóhannes S. Kjarval hefur í þeirri íslensku. Mikines sótti innblástur til verka sinna mikið í náttúru Færeyja og lifnaðarhætti þjóðar sinnar. Sýningin á Kjarvalsstöðum verður fyrsta yfirlitssýning á verkum hans sem haldin er hérlendis og því eflaust margir sem bíða hennar með nokkurri óþreyju. Til sýnis verða um 50 málverk sem spanna um hálfrar aldar tímabil í ferli listamannsins. Mikines átti við ýmsan krankleika að etja á ævi sinni en náði þó að vera afkastamikill. Í tilefni sýningarinnar verður færeyski myndlistarmaðurinn Bárður Jákupsson með leiðsögn um verk Mikines á sunnudag kl. 15.

Nína Sæmundsson var af íslensku bergi brotin og gat sér gott orð vestan hafs fyrir list sína. Hún bjó lengst af erlendis en hélt sínum íslenska ríkisborgararétti til dauðadags. Verk Nínu, Móðurást, hefur fyrir löngu unnið sér sess í borgarlandslagi Reykjavíkur. Verkið var sett upp árið 1928 og var fyrsta listaverk konu sem var sett upp í almenningsrými í höfuðborginni. Árið 2004 færði náinn ættingi Nínu, Ríkey Ríkarðsdóttir, Listasafni Reykjavíkur ellefu höggmyndir eftir Nínu til eignar, en þær eru nú sýndar saman í fyrsta skipti á safninu.

Nína var víðförul en lengst af bjó hún í Bandaríkjunum. Meðal opinberra verka hennar þar má nefna höggmynd fyrir Waldorf Astoria-hótelið í New York en hún var einnig kunn fyrir brjóstmyndir af frægum leikurum í Hollywood.

Sýningarnar verða báðar opnaðar á Kjarvalsstöðum á laugardag kl. 16.

ENNEMM / SÍA / NM31831

ÚTSALA

SALTFÉLAGIÐ
HEIMILIÐ ER HEILAGT
Grandagarði 2
101 Reykjavík
Sími 578 7810
www.saltfelagid.is

Á kaffihúsinu sem **Te & kaffi** starfrækir í Saltfélaginu er ilmandi kaffi á boðstólum alla daga. **Opið frá kl. 10-18 virka daga og 11-16 um helgar.**